

MÉCSES LELKISÉGI MOZGALOM

Ára: 50 Ft

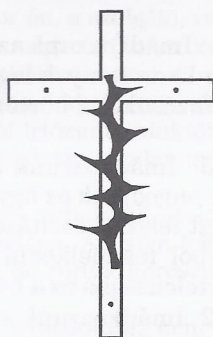
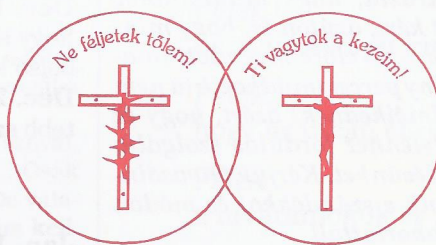
1994. november/december

2. szám

Máté 25,36: „...Börtönben voltam és felkerestetek.”

JOBBLATÓR

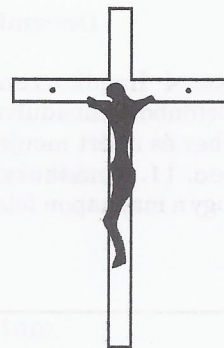
A megvetettek pasztorációját és szociális gondozását végző lelkiségi és módszertani lapja

Ne féljetez tőlem!

Jézus minden emberben jelen van. A bűncselekményt elkövetettben is. A börtönből szabadultban, a hajléktalanban, a megvetettben is! A MÁS-ban is! Ismerjük fel Őt bennük!

Ne feledjük: mi vagyunk Krisztus kezei! Jézus általunk segít, gyógyít, ápol, felemel, simogat. Ha felismerjük Őt, akkor tenni is kell Érte: imával és tevékeny szeretettel.

Ti vagytok az én kezeim!

A TARTALOMBÓL:

Dr. Pető Zoltán: Kapaszkodók (a pszichiáter szemével . . .	4
Protestáns testvéreink oldala	11
Thomas Grunbeck: Beszámoló a börtön lelkipásztorkodás szegedi napján	12
Módszertan: Levelezés az elítéltekkel	13
Zsíroskenyér és tea a hajléktalanoknak	14

IMASZÁNDÉKAINK

A Mécses Szeretetszolgálat MBpT 1993. évi Közgyűlésén egyhangúan elhatározta, hogy munkájához Mennyei Atyánk segítségét kéri, azúton is, hogy minden vasárnap este 7 órakor – az előre megadott imaszándékaink szerint – néhány percet imádkozik (a nem vallásos tagjaink pedig elmélkednek) azért, hogy ez egyidejű és egyszándékú Istenhez fordulás szolgálja ügyünket és egyéni üdvözlésünket. Kérjük Olvasóinkat, csatlakozzanak hozzánk e szándékkal és módon vállalt tevékeny szeretetgyakorlattal!

Novemberi imaszándékok

Nov. 6. Imádkozzunk azért, elmélkedjünk arról, hogy a közeledő télen minden hajléktalannak legyen védett, meleg helye, ahol meghúzódhat!

Nov. 13. Imádkozzunk azért, elmélkedjünk arról, hogy a hajléktalanok legalább naponta egyszer meleg ételhez jussanak!

Nov. 20. Imádkozzunk azokért, akik alázatos szolgálattal segítik a megvetetteket: jó szóval, imával, kenyérrel, ruhával, törődéssel, gyógyítással, ápolással, szállással, törvényekkel!

Nov. 27. Imádkozzunk azért, elmélkedjünk arról, hogy Karácsonyra minél többen küldjenek felhívásunkra csomagot – a csomaggal együtt a szeretetüket – a börtönben élőknek!

Decemberi imaszándékok

Dec. 4 Imádkozzunk és tegyünk is azokért, akik a börtönből szabadulva nem tudják, hogy merre, hová, kihez és miért menjenek.

Dec. 11. Imádkozzunk azért, elmélkedjünk arról, hogy a mai napon felszentelt, a hajléktalanoknak szánt

Szent Miklós Háza példaképe legyen, ösztönzője legyen az önkormányzatoknak hasonló létesítmények létrehozására.

Dec. 18. Imádkozzunk azért és elmélkedjünk arról, hogy az emberek karácsonyi, az adakozásra ösztönző belső készítése az egész esztendőben hasson.

Dec. 25. Imádkozzunk azért, hogy Jézus a legsötétebb szívekben is megszülessen!

Januári imaszándékok

Jan. 1. Imádkozzunk azért, elmélkedjünk arról, hogy az új önkormányzatok alázatosan, áldozatosan szolgálják a közérdekeket és bennük az elesettek, a hajléktalanok és a börtönből szabadult talpraállni akarók ügyét.

Jan. 8. Imádkozzunk azért, hogy a Krisztust követők valóban keresztények legyenek: küzdjék le előítéleteiket és önzésüket a börtönből szabadultak megítélésében.

Jan. 15. Imádkozzunk azért és elmélkedjünk arról, hogy ne engedjünk az ügyes jelszavakba burkolt, indulatainkat felszító uszításoknak, mellyel a testi és lelki nyomorból felemelkedni vágyókat tiporjuk vissza a reménytelenségbe és a bűnbe.

Jan. 22 Imádkozzunk és elmélkedjünk azért, hogy felismerjük: Isten szemében nem csak a földi törvények által meghatározott cselekmények elkövetése, de a Szeretet parancsa ellen vétkezők is bűnösök.

Jan. 29. Imádkozzunk azért, hogy minél többen felismerjék az elesettekben is Krisztust!

Figyelem! Az utolsó pénteki keresztúti ájtatossággal együtt tartott szentmise általános könyörgései is lehetnének a közölt imaszándékok.

Felhívás előfizetésre

Örömmel tájékoztatom olvasóinkat, hogy a lapunk első száma (a kapott visszajelzések alapján) osztatlan elismerésben részesült, úgy külső megjelenésben, mint tartalmát illetően. Természetesen szeretnénk a színvonalát még és állandóan emelni, terjedelmét növelni, valamint a havi megjelenését biztosítani. Ezt azonban csak akkor tudjuk megvalósítani (egyáltalán a fennmaradását is biztosítani), ha megfelelő számú előfizetéssel rendelkezünk. Ez azért is szükséges és sürgős, mert a papírárak folyamatosan és nagymértékben emelkednek. Pl. a mai napon (1994. nov. 18.) jelentették be, hogy január 1-től több mint 30%-kal növelik a papír, újságpapír árát. Ezért kérem Olvasóinkat, a munkánkkal, törekvésünkkel rokonszenvezőket, a magyar kezdeményezésű Mécses Lelkiségi Mozgalommal egyetértőket, hogy előfizetéseikkel (az előfizetők táborának toborzásával) támogassák lapunkat és a magyar börtönpasztoráció fennmaradását és hatékonyságát!

Magyarországon az éves előfizetés jelenleg 300 Ft, melyet rózsaszínű postai pénztalványon lehet közvetlenül a Mécses Szeretetszolgálat Magyar Börtönpasztorációs Társaság központja címére elküldeni: 6753 Szeged-Tápé, Heller köz 6. Kérésre természetesen banki pénzbefizetési csekket is küldünk. A külföldi (Kárpátalja, Erdély és Vajdaság kivételével: számukra, ha kéri, ingyen juttatjuk el lapunkat!) előfizetni akarók pedig az **OTP Bank Szeged Valuta-Deviza Fiók B053870** számlaszámra adhatják fel, illetve utalhatják át az előfizetési összeget. A JOBB LATOR külföldi előfizetési díja szállítási költséggel és az ingyenes MÉCSES című börtönmissziós havilapunkkal (e lap ingyen jut el Magyarországi börtönneinek összes zárkájába és Erdélybe!) együtt 10 USA \$ vagy ennek megfelelő értékű más valuta. Természetesen hálás imánkkal köszönjük meg az egyéb és további adományait is, melyet a lap hasábjain minden esztendőben – évente összesítve – nevesítve, közlünk!

Kérem és köszönöm szerető támogatóikat!

Dicsértessék a Jézus Krisztus!

„Ha valaki első akar lenni, legyen a legutolsó, mindenkinek a szolgálója!” (Mk 9,35)

Jézus szavai mélyen elgondolkodtatóak, megdöbbentőek... Igen! Magam is törekszem az elsőségre, a túlvilági elsőségre. Szeretnék a Mennyei Atyám országába kerülni, és abban is minél közelebb Őhozzá!

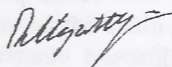
De mit tegyek? Tele vagyok a cselekedettel, szóval, gondolatokkal és mulasztással elkövetett bűnökkel... Csak az Atyám irgalmára számíthatok és számítok is. De valamit nekem is tennem kell. Valamit nekem is adnom kell. Valamire nekem is törekednem kell. Olyan valamit, olyan valamire, ami valóban érdemszerző cselekedet... Tehát szolgálnom kell, tehát szeretnem kell. Tevékeny szeretettel – és fáradhatatlanul. Kik kell nekem szolgálnom? Kik azok, akiket ha szolgállok akkor én, a szolgáló, valóban a legutolsó leszek? A társadalom megvetettjeit, a börtönben élőket, a szabadultakat, a hajléktalanokat s másokat, akiket a törvény, a társadalom okkal vagy ok nélkül megbélyegez, kirekeszt, akikről irtózunk, akikről féltünk, akiket egy másik bolygón akarunk látni, valamint az elfelejtetteket...

S hogyan, mi módon, milyen céllal kell szolgálnom? Szeretettel tudatosan és felemelően. Az Isten felé irányítással. Nem kiszolgálom őket, de rajtuk keresztül is, az Istent szolgálom.

Uram! Te nem irtóztál a bűnösöktől, nem féltél a belpoklosoktól, a prostituáltaktól, a megvetettektől. Sőt! Óértük jöttél a világra!

Adj nekem is erőt arra, hogy Téged szeretve tudjam szolgálni őket!

Amen!

Pályázat!

A JOBB LATOR szerkesztősége a Magyarországon és külföldön élő olvasók részére pályázatot hirdet az alábbi témakörökben:

1. Keresztúti ájtatosság (a megvetettekért) szenvedéshelyeinek modern felfogású és nyelvezetű, rövid megfogalmazása, valamint a tartalmi részek (elmélkedő részek) a mai világ körülményeihez alkalmazkodó megfogalmazása.

2. Tapasztalatokon nyugvó pasztorációs és karitatív tevékenységek módszertani leírása.

3. A Mécses lelkiiséget mélyítő elméleti tanulmányok írása

4. Irodalmi alkotások (novella, kisregény, önéletrajz, regény, vers, színmű, forgatókönyv stb.) melyek a felemelkedés lehetőségét, a társadalomba való visszailleszkedés sikeres útját, a Mécses lelkület elmélyítését, a tevékeny krisztusi szeretet hatékonyságát, az emberség és emberiség példaképek állítását szolgálja.

A megfelelő színvonalú alkotásokat a Mécses Szeretetszolgálat Emberségért kitüntetésének különböző fokozatával tüntetjük ki. Beküldési határidő 1995 október. A beérkezett egyes alkotások elbírálás előtti közlését – az olvasók reagálásait is várva – a szerkesztőség lehetségesnek, sőt kíváncsinak is tartja.

PETRUS CEELEN

RÁCSOK MÖGÖTT

Félek,
ha majd a kapu kinyílik.

Félek,
hogy az utcán ébredek.

Félek
a hivatalnokok és a hatóságok előtt.

Félek,
hogy valaki megnézi,
honnan jöttem.

Félek
a kérdéstől:
Ön büntetett előéletű?

Félek,
hogy az elutasítás falai
magasabbak, mint a börtöné.

Istenem,
félek
a szabadulásomtól,
amit annyira várok.

A lelencektől
tanultam meg,
hogy születésemtől
mennyi mindenben volt részem.

A narkósoktól
tanultam meg,
hogy ifjú koromban
mennyire szerencsés voltam.

A raboktól
tanultam meg,
hogy életemben
sokminden történt.

Istenem,
talán Te küldtél
a foglyok közé,
hogy tőlük tanuljak...

Petrus Ceelen: Rácsok mögött
Kiadta: Magyar Börtönpasztorációs Társaság
Ára 200 Ft.

Külföldön élőknek: 10 USA \$ vagy ennek megfelelő értékű valuta. Az összeg a postaköltséget is tartalmazza.
Megrendelhető a kiadónál.

KAPASZKODÓK

(a pszichiáter szemével)

„...bizonyos idő múlva a legtöbb alapvető felfedezés alkalmazható, és hozzájárul az élet minőségének javításához”

(Szent-Györgyi Albert)

„Az örült majom” Magvető, Bp. 1989. 81. o.)

Bevezető

Hosszú éveket töltöttem el az igazságszolgáltatás egészségügyi peremein. Rendkívül sok polgári és büntetőeljárás során kérdeztem meg, mindenkor szakértőként. Megszoktam, hogy szakvéleményemre úgy és akkor volt szükség, amikor az „*EDDIG MI TÖRTÉNT?*” kérdésre kellett válaszolni. Amikor a lélek működésében vizsgálódva azt kellett felderíteni, hogy ki és hogyan jutott el „*EDDIG?*” Milyen kóros és egészséges lelki cselekmények rejtettek cselekményében, magatartásában? Hogyan működött az a rendszer, melyet emberi léleknek, személyiség szerkezetnek nevezünk, és melyet, ha nagyon tudományosak akarunk lenni, a legkülönbözőbb gépilaboratóriumai mérésekkel is megfejteni igyekszünk?

Úgy látszik, a világ változásai a kérdést is megváltoztatják, hiszen most „*A*” kérdés, hogyan „*TOVÁBB?*” A már megtörtént események, bűncselekmény, börtön, javító-nevelő, stb. proceduráját követően VALAKI újra indul, újra mennie kell! Nem mindegy hova?, hogyan?, kivel?, vagy ki nélkül?, és az sem mindegy, milyen örökséget visz! Talán azért izgalmas és érdekes az a kérdés, amit most tettek fel és választ, új utat is jelent.

Valami közös biztosan van a kérdezők (szakemberek) és a kérdezettek (pszichiáter) gondolkodásában, munkájában az, hogy valamennyi „megkülönböztetett” személyekkel foglalkozunk. A bűnüldöző és büntetés-végrehajtás szakemberei a kriminális szempontból megkülönböztetettekkel, mi pedig a betegekkel. Mindketten jól tudjuk: ezek néha egybe is eshetnek egymással. Alig lehet szétválasztani a betegség okozta devians, agresszív, stb. cselekedetet a bűntől, de legalább ilyen nehéz megtalálni a bűnben is, hiszen sokszor annyira betegesnek látszik, és esetenként az is.

Az új kérdés leginkább az új út keresése szempontjából látszik érdekesnek. Elsősorban jó, hogy maga a kérdés, de a kérdező fél is! felszabadult a tabuk nyomása alól. Mindannyiunk számára ismeretes, hogy már több tucat serdülő halt meg szívpós zsacszkóval a fején, amikor említeni sem volt szabad a jelenséget. A TBZ kutatás során ismerhettük meg, hogy korábban is több bűncselekmény történt, mint a hivatalosan beismert szám. Nem véletlen tehát az sem, hogy a jelenlegi – mindent és minden helyen megjele-

nítő – közlések szinte megsokszorozzák az ország lakosságát. Nem voltunk hozzászoktatva ehhez az összességhez, de az ezzel járó közösségi magatartásformákat is csak most kezdjük kialakítani.

E magatartásformák egyik részének érzem azt a területet, melyben a kérdést most másként tették fel. A társadalom egyik – már szankcionált – kisebb rétegének életútjával kell foglalkozni. Olyan réteggel, mely: elkülönített. Elkülönített a kriminalitás jegyei által, elkülönített a közmegítélés által, elkülönített a büntetés-végrehajtás és azt követő procedúrák által. Ennek megértéséhez egy hasonlattal juthatunk közelebb, melyet Buda Béla az elkülönítő jelzések fontosságát megértendő írt le: a személyiség elhatározza, hogy az interakcióban milyen módon kíván viszonyulni különböző partnereihez, és ő maga milyen viszonyulást kíván meg maga felé. Ezt a döntést jelzi a sajátosan megválogatott kulturális szignáljaival. A női szerepnek különböző módon lehet eleget tenni a viselkedés és a kommunikáció, valamint a külső megjelenés tekintetében. Lehet szerénynek, szemérmesnek lenni, egyszerűen viselkedni, visszahúzódnival a férfiakkal való érintkezéstől, lehet nyílnak és bátornak mutatkozni, adni a divatra és kedvelni a férfiak társaságát, és lehet egészen kihívóan viselkedni, a nőiességet hangsúlyozni, csábítónak lenni. Minél erősebben hangsúlyozza valaki nőiességét, annál feltűnőbbben, divatosabban öltözik, élénkebben viselkedik, több dísz és festést használ, frizurája és ruhakivágása annál merészebb. Ezt az íratlan szabályszerűséget fejezi ki a prostituáltak külseje a világ minden táján, ahol csak az ilyen kulturális szignálok megszerzésére és használatára gazdasági lehetőség van. Minél kevésbé rakja ki magára valaki a „nő vagyok” jelentésű szignálkészletet, annál valószínűbb, hogy a divatos férfi-nő relációsémába nehezen vihető bele. A külső tehát jelzése az interakciós stílusnak, amely egy-egy globális viszonylaton belül az egyén szükséglete, választása, esetleg lehetősége. Ugyanez minden szignálra elmondható.²

A példából, mely igen jól szemlélteti, hogy milyen sok külső jegy elengedhetetlen az interakcióhoz, megérthetők azok a törekvések, melyek a személyiségen belül játszódnak le. Világos, hogy a törekvés valóban az egyén szükséglete, de mint Buda is teszi, meg kell engedni, hogy ezentúl még lehetőség is, és választás

is legyen. Az elkülönítő jegyek – bármennyire is tiltakozunk ellene –, sok esetben meghatározzák a személy sorsát, különösen akkor, ha melléjük még Thomas theoremája is hat. Ez a szimbolikus interakcionismus kulcsmondata: „ha az emberek egy helyzetet valóságnak definiálnak, akkor az valósá válik minden következményben... Ha valamely magatartás valamilyen társadalmi szituációban bűnösnek vagy betegesnek minősül, akkor a minősítés megindítja és működteti az összes társadalmi következményt, a különféle reakciókat, szankciókat az adott viselkedésre. Később a devians magatartásmódok szociológiai kutatásban ez mint a „címkézési perspektíva” vált ismertté...”⁽³⁾.

Saját magunknak ezt a theoremát, illetve ehhez társuló gondolatmenetet kell olyankor pontosan és jól ismernünk, amikor az új kérdést tesszük fel: mi lesz TOVÁBB, mi lesz EZUTÁN? Ha nem akarunk – de nem is tehetjük – hogy magunk is a prejudikáló gondolkodás áldozatai legyünk, fel kell hogy szabadítsuk magunkat e gondolkodásmód alól. Talán ez a legelső kapaszkodó, amit meg kell teremtenünk.

Az újraindulás sarkpontja:

Legegyszerűbbnek látszik feltenni a kérdést: akit elbocsájtunk, az hová megy, hová mehet? Ugyanakkor érvényes a másik kérdés is: mit visz magával? Mindkét kérdés számtalan ismeretlent tartalmazhat, de mindkettőben vannak előre kiszámítható és megismerhető tényezők is.

Hosszabb-rövidebb büntetést eltöltő személy esetében több idő és alternatíva volt arra, hogy a személyt megismerjék azok, akiknek sorsára volt bízva. Így még a kérdésfeltevésünk előtt magunknak kell válaszolni arra, hogy: tudjuk-e ki az, aki indul? Ehhez segítségünkre lehet egy nagyon sematikus, de mégis bizonyos irányt adó modell, mely legalább két irányban segít annak eldöntésében, hogy mi legyen a legelső tennivalónk.

A modell:

	mentális		
		van	nincs
	szociális		
szociális probléma	van	a) ++	b) +-
mentális probléma	nincs	c) -+	d) --

A rubrikák jelentése:

a) Szociális és mentálhigiénés nehézség együtt fordul elő.

b) Van szociális, de nincsen mentálhigiénés probléma.

c) Nincs szociális, de van mentálhigiénés probléma.

d) Nincs sem szociális, sem mentálhigiénés probléma.⁽⁴⁾

Csak ismételhetjük, hogy a modell sematikus és szűk, biztos, hogy még számtalan tényezőt lehet és kell figyelembe vennünk. Arra már a TBZ kutatások tanítottak meg, hogy a devianciahatások prognosztizálásakor a „kereszt-devianciák” lehetőségeit és előfordulását, azok valamennyi hatásával együtt kell előrelátnunk. Ha valahol halmozottabban bukkan fel az alkoholizmus vagy a szenvedélybetegségek száma szaporodik meg, számítani lehet bűnözésre, öngyilkosságra, mentális zavarokra (egyaránt). Ha az elsődleges szocializáló szenved zavart, akkor sok évvel később szinte minden deviancia előfordulásának tanúi lehetünk. Ezért jó a hálómoddellel mind azokat a tényezőket felmérni, melyekből felismerhető, hogy az aki indul, ebbe a modellbe hogyan helyezhető el?

Leginkább a szerencsés a helyzet akkor ha sem mentális, sem szociális deprivációra nem kell számolnunk. Megfelelő intellektuális és emocionális viszonyulás, valamint jobb szociális tényezők megléte esetén lehet csekélyebb a bűnisméltés veszélye, vagy megfelelő vezetés segítségével az ismétlés elháríthatóbb. Természetes ez ellen is szólnak érvek, hiszen az un. intellektuális bűnözés során a modellben leírtak kevésbé jönnek számításba, hacsak nem hatolunk mélyebben a mentális tényezők elemzésébe. Itt biztosan számításba kell venni sokat vitatott csoportot, melyet a jog a javíthatatlan visszaesők, a sorozatos elkövetők, stb. címkével lát el, vagy melyet az egészségügy a „moral insanity”, a psychopathia, a karakteropathia címkével fémjelez.

Lehet, hogy saját lelki egészségünk védelmére is felkészülünk akkor, ha a várható eredmény, a várható munka és feladat mérlegkészítéskor ezen ismeretekkel rendelkezünk.

Ezt követően a kezdetben feltett kérdésekre történő válaszadásra készülhetünk fel:

„Hová megy?”: kérdésünkre csak az esetek egy részében van egyértelmű és határozott válasz. Azoknak az elbocsájtottaknak könnyebb, akiknek van címük, családjuk, barátjuk, hozzátartozójuk még akkor és azután is, hogy büntetve voltak, hogy börtönben voltak, hogy „most szabadultak”, hogy kórházban voltak, hogy betegek... és sorolhatnám tovább. Elsőként tehát Nekik vagy a Segítőknak kell találni olyan személyt, személyeket, családokat, akik befogadésképpen mondják: ide jöjjön! Még akkor is nehéz a helyzet, mert sokféle lehet a befogadás, és még többféle a befogadással járó feltételrendszer. Túl könnyűnek látszik a Tízparancsolat nyelvén irányelvként jelölni a „ne ölj, ne lopj, ne kívánd...” tiltásokat! Egyrészt, akinek ezt mondjuk, már túl van a bűnön, és ahol befogadják, ott ez lehet általánosan elfogadott norma. Éppen ezért, nem a tilalmi listák hosszas sorolása, a „mit ne tegyen” tételek fölmondása lehet

célunk, hanem: a valóságos helyzet feltárása és elfogadása, valamint a támogató magatartása.

Hiba lehet az, hogy előítéleteink, vagy erkölcsi normáink miatt, vagy félelmünkben az érzelmi távolfartás és távolmaradás mellett döntünk. Ezzel nem a valóságos odaforulásunkat közvetítjük. Ugyanúgy hiba, ha hamis biztatással, be nem tartható ígéretekkel teremtünk a magunk és a gondunkra bízott személy számra ingoványos talajt.

Georg. W. Albee kitűnő ötlete szolgál egy képlettel, melybe az igazmondás, a támogatás, és képlettel, melyben az igazmondás, a támogatás, és még sok más tényező is helyettesíthető:

Társadalmi beilleszkedési zavarok = $\frac{\text{megterhelés} + \text{sebezhetőség}}{\text{társas támogatás} + \text{kompetencia} + \text{problémamegoldó képességek}}$

(cyt: Közösségi mentálhigiéné, szerk: Gerevich J. Gondolat, Budapest, 1989., 112. old. ⁽⁵⁾).

Képletünkben a „hova megy” időbeli helyes felmérésével még a várható eredményesség is elég jól számolható. A megterhelhetőség: például a korábbi viselkedés és magatartás alapján lényegében megismerhető, ugyanúgy a többi tényezőben is vannak számítható faktorok. Lélektani szempontból azonban azt tudni kell, hogy új környezetben, új körülmények között a terhelhetőség is változhat.

Másszóval: orvosként már számtalanszor észleltem, hogy a kórházban meggyógyult beteg még közel sem társadalmilag egészséges. ⁽⁶⁾ Még számtalan ki nem számítható buktató, még sok előre nem várt helyzethez való alkalmazkodóképesség szükséges ahhoz, hogy valaki, aki beteg volt: társadalmilag egészségessé váljék!

Ugyanez elmondható a büntetésüket kitöltött bűnelkövetőkről is, hiszen a társadalom elvárása (már ami a társadalmi egészségességet illeti) az, hogy többé ne kövessen el semmi olyat, amely a bűnökhöz sorolható. Legtöbbször azonnal azt a követelményt is hozzászólják: „de ezt be kell bizonyítani”. Ha ehhez társul a korábban említett praejudikáló gondolkodás, akkor a legkisebb botlás esetén (ami egyébként előzmények nélkül esetleg nem is volna az!) jön a szankcionáló ítélet: Ugye megmondtuk előre! Ezzel Ő máris az, akinek (előre) vélték-gondolták, mi pedig felmenthettük magunkat, mert előre jeleztük a helyzetet.

Talán ez a gondolatsor vezet el a következő kapcszkodóhoz, melyet kétféle módon lehet megoldani. Az egyik: felkészíteni a személyt az őt váró magatartásra. Felvázolni azokkal az énvédő erővel és mechanizmusokkal, melyek segítik abban, hogy ne agresszióval, nem indulattal és kétségbeesve rohanjon ki az ilyen szituációból. Ez türelmes munkát igényel, mert ismerjük a feszültségteli élethelyzetből, a kellemtelen szituációkból kapkodva és átgondolatlanul kitörni számtalan és elhibázott életutat jelent. A fe-

szültségteli élethelyzetben való lét még más veszélyt is magába rejt: az egyén sokkal szenzitívebb, mondhatni sokkal szuggesztívebb, mint a nyugodt helyzetben lévő ember. Ennél fogva befolyásolhatóbb is! Arra kell tehát ügyelnünk, hogy segítségünk és támogatásunk valóban tanács legyen, de ne döntsünk helyette. Csak ahhoz segítsük hozzá, hogy az adott élethelyzetben képes legyen a kapkodásmentes, lehetőség szerinti átgondolt döntésre. A másik lehetőség: a befogadó környezetet rákésztetni arra, hogy sérült, botlott, veszélyhelyzetben vagy kapaszkodó nélküli személy érkezik, akinek az első (vagy többedik!) lépésnél támogatás szükséges. Gyökössy erről tömören így ír: „Menj oda és csatlakozz... lelkigondozói szolgálatom eredményeként leszűrt lelkigondozói hitvallásom egyik alaptétele ez: Lenni annyi, mint kapcsolatba lenni”. (Gyökössy, 199–201 ⁽⁷⁾.) Ez az alaptétel különösen vonatkozik a bizonytalan, esetleg negatív élethelyzetű személyre, aki szűk helyzetében tényleg képtelen annak felmérésére, hogy kihez, hol, milyen formában csatlakozhat?

Szempontok a segíthető helyzet értékeléséhez:

Segítő magatartás kialakításához szükséges annak a bizonyossága, hogy valóban képesek vagyunk a segítséget megadni. Ezt alátámasztja saját lelki egészségünk, erősítheti belső tartásunk, kialakításában része lehet hitünknek, meggyőződésünknek. Ezen túl azonban vannak olyan szempontok, melyek tovább erősíthetik ilyenirányú képességeinket. Ezek közül a szabadultak és segítségre szorulóknak szempontjából legalább az alábbi négyet tarthatjuk különösen fontosnak:

- 1.) Az életkeret (élethelyzet) minősége,
- 2.) A kultúra kommunikációtartalma és módja
- 3.) Az önálló életvezetés lehetősége és mikéntjei
- 4.) A társadalmi perspektíva, az értékek fogadástartása.

A megválaszolást könnyíti meg, ha a szabadulás és az UTÁNA kérdését mint migrációs modellt fogjuk fel. Abban hasonló vizsgált területünk a migrációs változásokhoz, hogy ez is (nagy többségben!) a fejletlenebbtől, az elmaradottabbtól a fejlettebb felé tömegméretű mozgást jelez. Az azonban ellentétes, hogy az egyén szempontjából éppen a „lefelé történő” mobilitást érinti, de erről majd más alkalommal szövelünk.

Az életkeret minőségét illetően szempontunk kiemelkedő: a személy hosszabb-rövidebb időn át izolációs szituációban volt. Időnként olyan érdekes és kettős izolációban, mely azt jelentette, hogy elszakítva minden valóságos helyzettől, de összezárva olyannal és olyanokkal, akikkel együttlenni sohasem akart. Valóságban ez egy hasadt helyzet, mely felerősíti az izolációból fakadó összes lelki zavart (beleértve a szorongásokat, feszültségeket, agressziót, stb.) Ehhez még

társul az izoláció okozta társadalmi „szűk” helyzet, mely nem egyszer erősíti a szenzitivitást, egészen addig, hogy mindezek hatására egyirányú beállítódás jön létre, esetenként közönnyel, apathikus reagálási módokkal, más esetben ezek ellenkezőjével, kötekedő izgatottsággal, követelőzéssel, paranoiditással, stb.

Az elbocsátás – bizonyos mértékben hasonlóan a pszichotikus állapotokat követő hosszú kezelések utáni periódushoz – hirtelen felszabadulás, legalábbis annak érzését hozza magával. Gyakori reakció a hangulati-érzelmi elféktelenedés, hasonlóan a tartósan éhes ember túlzott evéséhez. Bár értelmileg felfogja, hogy nem azt kellene tennie, de a kiehézt a rendelkezésre álló étellel-itallal feszíti túl magát, a volt rab pedig, sokszor végzettszerűen azzal a rendelkezésre álló szabadsággal, mellyel – esetenként – valójában és hirtelen nem is tud mit kezdeni. Ezzel történő helyes bánásmód ismét csak kapaszkodót nyújt, legtöbbször a Gyökössy által leírt nagyon egyszerű megoldás, a „menj oda és csatlakozz” megvalósításával. A legérzékenyebb periódus megoldása lehet ez a rövid időszak, és ebben való segítségnyújtás azzal az eredménnyel járhat, hogy az ujrátévedés veszélye csökkenhet.

A *kultúra kommunikációtartalma és módja* olyan szempont, melynek feltartása segítségünkre lehet. A frissen szabadulás élménye a kommunikáció tartalmának azonnali változását hozza meg. Az addig alárendelt (örzött, vigyázott, elítélt, stb.) személy ezen idő alatt megszokta vagy elviselte az *asszimmetrikus kommunikáció* valamennyi hatását. Ez persze lehet jó tartalmat hordozó is, mert pl: megtanít valamire, nevel valamire, elfogad, megmond stb. mindez segítségnyújtó. De lehet negatív tartalmat hordozó is, mert az „elnyomnak, lenéznek, kiszolgáltatott vagyok, megbántanak, sértenek” stb. élményeket hordozhatja magában. Márpedig a kommunikatív akciónak kommunikatív válasz az eredménye, és annak töltése, iránya jelentősen függ a benne résztvevő személyek minőségétől. Buda szemléletes hasonlata erre a szexuális aktus, mely viszonylattól és szituációtól függően minősülhet megrontásnak, vérfertőzésnek, házasságtörésnek, erőszaknak, perverzióknak, csábításnak, stb. még akkor is, ha maga a cselekvés, az interakció benne esetleg minden változatban hajszálra azonos. (Buda, 28–29. o.) ⁽⁸⁾. Ezzel szemben más a helyzet *szimmetrikus kapcsolatok* esetében – amikor szabad személy szabad személlyel kommunikál. Ott megélt vagy érzett, valós vagy vélt szerep helyett a valós, a lehetséges szabad szerep felvétele adott. Az, hogy az illető milyen szerepet vesz fel, mit vállal, erősen függ a magával hozott emotionalis-kognitív-szociális tényezőktől. Ugyanúgy függ, mint ahogy egy adott kultúrában a szerep felvételét, a szereplehetőségek közötti választást a norma elfogadása vagy elvetése meghatározhatja. Még így is figyelembe kell venni Merton véleményét, hogy: „egy szerep több szereppel alkot együtt egy komplementer relációt, és ezeket a relációkat együttesen kell vizsgálni.” ⁽⁹⁾

Még a szimmetrikus kommunikációkban is többféleképpen jelenhet meg egy szerep- vagy norma képe, de ezekben határozottabban benne van az is, hogy a törvényjellegű normák betartását meghatározott csoportok végzik (és tartják is be!). Aki és amely csoportok viszont ettől eltérnek, azok deviansok, hiszen nem normatartást, hanem normaszegést követnek el. És végül: azt már a szubkultura határozza meg, hogy az adott személy vagy csoport önmagára vonatkozóan melyik oldalt fogadja el, azaz: normatartó vagy normaszegő lesz-e?

A kérdésre adott lehetséges válasz megint csak kapaszkodó, melynek prognosztikus értéke van. Ha előre látható és jóslható, hogy az adott kultúrába (szubkulturába) való visszatérése során inkább a normatartásra lehet számítani, az intervenció sikeresebb és a rizikófaktor kisebb. Ha a normaszegés az elfogadott érték a szubkulturában, potenciálisan nagyobb a rizikó, veszélyhelyzet alakul ki, sokkal több munka esetleg csekélyebb eredményt hozhat.

Az *önálló életvezetés* mikéntje már az indulás pillanatában olyan tényező, melyet még az út megkezdése előtt tisztázni kell. Pontosítani kell azon a szinten, hogy az induló egyáltalán képes-e valóban önállóan létezni, képes-e az autentikus létre? Ha igen, kell-e segíteni abban, hogy autonómiája létrejöjjön, és ennek megfelelően fogadjon el értékeket! Szempont lehet annak tisztázása, milyen értékek elfogadására képes: Biztosan tisztázható már az útraindulás előtt, hogy melyek azok a tradíciók és értékek, melyek interiorizációja (belsővé válása) az előző életperiódusban megtörtént? Ezek lehetnek pozitív és negatív értékek, bár ebből még nem következi egyértelműen a választás, mert azt jól tudjuk, hogy a választás modellkövetési kényszer, vagy valódi belső értéképítés eredménye egyaránt lehet. Különösen döntő szempont ez a még éretlen, ki nem alakult, vagy gyenge személyiség esetében, mert ez esetben a modellkövetés az utánzás, a könnyebb út, az önállótlanúság felé haladás csapdjaként jelenhet meg.

Nehezebb a helyzet akkor, ha az egyén nem képes az autonómiára, nem érett meg (infantilis, éretlen, ki nem forrott személyiség), vagy valami miatt regresszióba (visszafejlődött állapotba) került. Ekkor ugyanis alapjában kérdőjeleződik meg az önálló életvezetés, illetve ekkor válik szükségessé annak meghatározása, mennyire nem önálló, és mennyire vezethető?

Sokszor megismert helyzet, amit a gyerekekkel és a biztosan beteggel szemben az egészséges felnőtt alkalmaz: tudja, hogy „neki mi a jó”, és annak megfelelően cselekszik. Antepónálja azt a döntést, mely csak jóval később térül meg, ti. azt, hogy kikerülhet a gondjaira bízott gyerek vagy a beteg a számára biztosan negatív helyzetből. Felnőtt esetében ez direkt és egyenes formában sokszor az elfogadás nehézsége, a lázadás, a már említett asszimmetrikus helyzet elleni tiltakozás miatt nem megy.

Sokszor kell felismerni azt, amit Buda így ír: „Lényegében a situáció, a viszony és ennek következtében a norma generációja, konstrukciója sajátos „alkudozásban” megy végbe, a kommunikációs felek ellentétes törekvéseket is képviselnek, nem csupán együttműködnek, helyenként a kommunikációs helyzet megszabása antagonisztikus, sőt konfliktuozus is lehet. Az erők és ellenerők jelenléte és küzdelme miatt lehet alkalmazni a modellre a dinamikus jelzőt”⁽¹⁰⁾.

Kiéleztette vállalhat a helyzet akkor, amikor a segítő meggyőződött a saját maga igazságának szükségéről, de a segítségre szoruló a saját, ellentétes normarendszere miatt mást akar tenni. Ilyenkor van nagy szükségünk a „tudatosan kialakított emberiségre”, a pozitív viszony kialakítására. (Ruth Bang: A segítő kapcsolat)⁽¹¹⁾. Ezt olyan kialakított párbeszédként is értelmezhetjük, amely a következőket feltételezi:

- a résztvevők őszinték a dialógusok során,
- megmondják mit fogadnak el partnerük értékrendjéből, de nem állnak szembe az el nem fogadottal, megengedik a meggyőzés lehetőségét,
- nem küzdelemnek, nem háborúznak élik meg ellentéteiket, hanem a lehetséges segítségnyújtásnak, korrekció lehetőségnek,
- egyikőjük sem hangoztatja állandóan, hogy a teljes igazság az Ő oldalán van,
- megengedik maguknak és egymásnak is a közös megoldás lehetőségét.

Törekednünk kell tehát a kapaszkodókeresés során arra, hogy a segítségre várónak, a rászorulónak, a szükségben lévőnek azt és úgy próbáljuk megadni, ahogyan szüksége van a segítségre, ahogy megéri és megéli a segítséget. Közben arra kell ügyelnünk, hogy ne vigyük túlzásba se, ne akarjunk többet tenni a szükséges kellenénél! Azt és csak annyit ez a mérték lehet! Figyelmeztet erre két tényező is: Egyik a mindannyiunk által ismert túlvédő-túlfélő magatartásból származó védetlenség és önvédelmi képesség (reakciók) csökkenése. A másokra Freud utal: „Ha többet követelünk, az egyén lázad, vagy neurotikussá válik, vagy bolgdogtalanná tesszük”⁽¹²⁾. (S. Freud: Rossz közérzet a kulturában, Kossuth, Budapest, 1992. 98. oldal).

A társadalmi perspektíva: már az indulás pillanatában jelenthet előnyt, vagy hátrányt. Ezért fokozottan óvakodnunk kell a Thomas-féle paradigmától, azaz az előre bejósolt viselkedésektől. Elsősorban is fontos tudnunk, mi az, mi lehet az, ami (jó és rossz esetén egyaránt) presztizst jelenthet? Presztizst saját maga előtt elsősorban, mert annak én erősítő hatása belülről van. Ezen túl külső megerősítésekre is szükség van, mert azok viszont már honorálják a viselkedést. Különösen ennek honoráló, külső megerősítésnek szerepe nőtt meg napjainkban, bár a virtusból verekedni, ölni, szeretni, stb. cselekedetnek hazánkban igen nagy tradíciója volt már régebben is. A külső erősítés, mint presztizs-emelő tényező a lehetséges

választásban is megmutatkozik: mi az, amit a kortárs-csoport (referencia-csoport) magasabban értékkel? Ha az erőszak, a negatív értéket közvetítő viselkedés referáltabb, akkor a korábban szenzitívnek leírt fázisban a választás is hajlik efelé.

A szenzitív periódusbeli befolyásos élménnyel nehéz szembefordulni inkább tudomást kell róla venni, és mihamarabb felismerni! Ebben az irányban hajthat még a „zsák a foltját” népi bölcsesség érzelmi tartalmi is. Ilyen helyzetben a kapaszkodó éppen az, hogy ezt az érzelmi tartalmat próbáljuk a perspektíva-keresésbe belevinni, de úgy, hogy az sem ijesztő, sem elretentő, sem bántó ne legyen! Más a családi kapcsolatszeren alapuló perspektíva közvetítő szerepe, mert az a legerősebb érzelmi szálakon hozza magával és vetíti előre a jó vagy rossz, de mindenképpen követendő életút fonalát. Ez az, ami közvetíthet teljes odaadást, elfogadást, áldozatot, de vérbosszút, gyilkos indulatot egyaránt. Más a nem családi (nem vérségi) közvetítés, perspektíva mércéje, mert az rendkívül széles alapú csoport és alapszerepek közötti kapcsolati köröket enged meg, sokszor akár normaváltásokkal együtt. Ami az egyik körben megengedett lehet (pl: család, becsapás, szőszegés), az a másik körben a leginkább elítélt cselekmény. A perspektíva szempontjából tehát hasznos, hogy a kapcsolat-teremtés készség és képesség fokozása, esetenként éppen ennek szabályozása történjen meg. Ha ugyanis senkivel, egyetlen körrel sem képes kapcsolatra, akkor izolációba, válsághelyzetbe kerül, melyből való kitörés gyakran inadequat és újabb baj okozója. Ha túlzottan széles és tág a lehetőség, a „bőség zavara” mellett a döntésképtelenség, az elhamarkodott döntés, az elugrasztott lehetőségtől való félelem gátolja meg az átgondolást, teremtve ezzel újabb negatív helyzetet.

Megoldási stratégiák:

Nem titkolhatjuk, hogy meghívásom egy bizonyos újfajta kérdést kívánt meg. Azt a kérdést, hogy mi lesz EZUTÁN? A kérdés magába foglalja, hogy valakinek és valamilyen rendszernek (a büntetésvégrehajtás és az azt követő rendszer) befolyásolni kell valakiket (volt bűnelkövetők, de potenciális majdan (újra) elkövetők is!) egy bizonyos rendszer (börtön-pasztoráció) segítségével. Ha már eddig is a rendszer, a szervezet szemszögéből próbáltuk megközelíteni a kérdést, akkor a stratégiák kérdésében is ezt kell tennünk.

A pszichoterápia koncepciója illetve módszerei és kutatása tették lehetővé, hogy az emberi kapcsolatokra általában vonatkoztassuk a korábban csak katonai értelmű szakkifejezéseket. Olyanokat, mint a *stratégia* és a *taktika*, melyekkel az egyik fél a vezetői tudatos tevékenység során alakít ki és amellyel célba ér. A pszichoterápiás jellegű megközelítés szempontjából is megengedett, hiszen stratégiánk célja: a megelőző, visszatartó, megóvó segítség, míg taktiká-

nak ennél sokkal lazább, sokféle módozatot, hajlékony egyéni beavatkozást megengedő tevékenység. Segítségül hívhatjuk a pszichoterápiák néhány főbb szempontját: Ezek szerint szükséges:

- információ a személyiség normális működéséről, ennek folyamatairól és mechanizmusáról, valamint dinamikájáról,
- pontos kép a zavar természetéről, okairól, kialakulásának menetéről,
- sokoldalú elképzelés a problémába való beavatkozás mikéntjéről, eszközeiről, lehetőségeiről,
- olyan szempontrendszer, melynek folyamán a terápiás folyamat állapotaira, menetére lehet következtetni.

Korábbi fejtegetésünkben a személyiség működésének megismeréséről már szoltunk. Abban sokat segíthet a személy által használt *körrendszerek megfejtése*. Ez alatt azt értjük, hogy mindenkinek vannak olyan kifejezési eszközei (verbális és nonverbális, mimikai és pantomimikai), melynek segítségével önmagát hatásosan kifejezi. Olyan kódok ezek, melyek gyakorta csak a személynek saját magának, vagy csak a szűkebb környezetnek jelentenek valamit, és melyet e kívülállók meg sem értenek. Mást jelent egy vállrándítás, egy félrefordulás, az abbahagyott lépés, vagy a hirtelen szembenézés annak, aki ezekről nem tud. Ennek a kódnak a megfejtése sokszor könnyít a helyzeten. Ezen a ponton kell figyelembe venni azt a faktort is, melyet Bálint Mihály szemléletesen „arany-érzéknek” nevez. A példa szemléltetheti mondandókat: „A Hosszú megbeszélés valamiféle „adok-veszek” ügylet. A beteg nagyon sok mindent ad orvosának: bizalmát, néhány féltve őrzött titkát, amely semmitmondónak vagy gyerekesnek tűnik a kívülálló szemében, de neki sokat jelent”. ezek azok a személyes kódok, melyek megfejtésére gondolok, de mindig azal, hogy valamit adni is kényszerülünk helyette. Hiszen, ha nem történik „elég erőfeszítés az egyensúly helyreállítására, a beteg kifosztottnak, kirabolt-nak, vagy becsapottnak érezheti magát. Előfordulhat, hogy később kénytelen leértékelni vagy visszavonni azt, amit az orvosának adott, vagy méltatlankodva, megalázva, sőt talán gyűlölettel kényszerül az orvostól elmenekülni”. (Bálint, 171.) ⁽¹³⁾

A pasztorációs segítség és a pszichoterápia ezen a ponton nagyon közel áll egymáshoz, Bálint Mihály figyelemreméltó szempontjai újabb kapaszkodót jelentenek. A segítségre váró, a segítségért forduló alapvetően bizalmat vár segítőjétől. A segítséget adónak alapjaiban bizalommal kell közelednie, csak így tudja elfogadtatni magát. Ha segítségünk előtt a másik már egyszer-többször megélte az egyensúlyvesztés bizonytalanságát, sőt a kifosztottságot, vagy megalázottságot: nehéz hitelessé tenni a segítaniaikarást. Ehhez adnak támaszpontokat a megfejthető kódok, és felismerhető rezdülések.

Példánkban az orvos az, akinek adnak és aki maga is ad. A pasztorációs segítségben a segítő személy az,

aki fontos. Hitelessé tenni magát legbiztosabban a *kapcsolat személyessé tevésével* képes. A szabályozott rendszerek működése tele van mechanisztikus elemekkel: pontosan kell felkelni, ide-oda menni, étkezni, mosakodni, stb. Még a kommunikáció módja is előírt, törvényileg meghatározott. Ezzel együtt járnak még az iratlan törvények, az un. „házaszabályok”. Utóbbiak sokszor érzelmileg erősebben szankcionáltak, mint az előbbie. A mechanikus kapcsolat az előírt szabályok közvetítésére, míg a kevésbé mechanikus az emocionális kontextusában inkább közvetítő. Utóbbinak elfogadása a nehezebb, de ez az, ami a segítő hitelességét emelheti. Ha a kommunikáció hitelessé (személyessé!) válik a közölt információk átadása és visszaigazolása könnyebb. Hatékonyabbá válik a tevékenység, mert a személyes visszacsatolás újabb és újabb ismeretszerzés lehetőségét adja meg, és mert megvalósulhat, hogy a személyesség a megfelelni akarás igényét is erősítheti.

A *megfelelni akarás* számtalan irányban mutatkozhat meg: akar megfelelni a segítőnek, akar megfelelni saját elképzeléseinek, akar megfelelni a kortárs-csoportnak, stb. Mielőtt tovább sorolnánk, még a kényszernek megfelelő feszítően szoros érzését is fel kell vetnünk. Számtalanszor alakulhat ki spontán és nem várt kényszerítő helyzet, de legalább ennyi kényszerhelyzetet maga is „beszerez” az ember.

A megfelelni akarás során gazdag *érzelmi-emocionális jelészalmaz* árad a segítő és segített között, *Megfejtés* hozzátartozik stratégiánkhoz és taktikánkhoz egyaránt.

Hoszább távon a segítség stratégiájának a része, míg rövid távon a kapcsolat alakításának és közvetítésének eszköze. Az emocionális jelzések megfogása prognosztikus szempontból is segítséget jelent: a túl könnyű és állandóan változó, nem eléggé megalapozott érzelmek a sodorhatóságot, a befolyásolhatóságot és gyakran az érzelmi éretlenséget mutatják meg. Annak ellenére, hogy a gyors siker látszólag könnyebb, mégis ez esetben kell a hosszú segítségre készülni, hiszen az érzelmi elfogadás ez esetben szituációfüggő!

Ha tartós eredményt akarunk, akkor tartós emocionális pozitív visszacsatolás, vagy ilyenre képes környezet megteremtése lehet célunk. Ez nem könnyű feladat, és a segítő terhelésének oldására a tanulható empathia lehet segítség. Ez már a segítőnek segít!

Ha az érzelmek nehezebben és lassabban, de sokszor tartósabban fogható fel, gyakoribb hosszabb ideig tartó fennmaradása is. Ez persze nem mindig pozitív (öröm, siker, stb.), mert lehet tartós negatív élmény is (elfordulás, gyűlölet, stb.)! Felismerése és kezelése csak újabb kapaszkodó.

Az életet és átgondolt, érzelmileg is megélt, részleteiben már feldolgozott élmények mellett tudunk kell, hogy *kényszerpálya lesz-e* az az út, melynek segítségével vállalkozunk. A kényszerítő utak megismerése, a keskeny utak és a lehatárolt életek átgon-

dolása sok esetben nehéz feladat. Nem csak azért, mert „semmi sem maradt” gondolkodást gerjesztheti a „nemtörődöm semmivel” gátlástalan cselekménysorral, hanem azért is, mert olyan indulatokat ébreszt, melyek megfékezése néha már az indulás pillanatában már későnek bizonyulhat. Előbbire a „legfeljebb ismét becsuknak, itt még jobb is” típusú visszaesők példája, még utóbbira az „ugy is megbosszulom” típusú magatartások utalnak. Akár az egyik, akár a másik út körvonalazódik, a segítőnek magának is kapaszkodó, ha nehézségeivel úgy áll szembe, hogy pontosan tudja, mire készülhet fel?

Még ha nem is nagyon szűk az „un. kényszerpálya”, akkor is vezető szempont a reális értékelés, illetve a valóságos helyzet megmutatása, az azzal kapcsolatos magatartásformák előrevetítése, az értékrend megfogalmazása. Ezt a segítőnek meg kell tennie. Nem megfelelő módszer a bonyolult jelenségekbe történő menekülés, a szerteágazó tudományos magyarázat, mert a nehéz helyzetben nem is érthető, meg oda sem illő. Legegyszerűbb (már csak a Bálint-i modell szerint is) a jövő megbeszélése, lehetőség szerint *egyszerű életvezetési modellek* segítségével. Könnyebb az alkalmazkodás a jól érthető, egyszerű modellekhez, mert (még ha magas elvárásokkal is társulnak) a cél jobban látható. Hatékonyabb lehet az identifikáció, ha a modell érthető, megélhető. Ez még akkor is segít, ha a modell, amit az egyszerű őszinteség kínál fel: nem azonnal jelent jót, és sok nehézséggel jár. A ködös fogalmak megfoghatatlanok, a realitás pedig nem könnyű. Az őszinteséget, az őszinteségre való igényt Jevtusenko fogalmazza meg egyik versének zárószavaival:

„S a gyötrelmek gyötrelmének hála,
hiszen az is több a semminél,
hálád még a balsorsot is áldja,
mert balsors is – jobb a semminél” (14).

Amikor elmélgedésünkben idáig eljutunk, már tudjuk: olyan áll előttünk, aki maga már eddig jutott. Taktikánk az, hogy *ne sablonosan előírt mintákat* alkalmazzunk. Az adott helyzet, az eddigiekben leírt ismeretek, saját tapasztalataink, a felkínált lehetőségek, valamint e nagyon jelentős interakcióban benne lévő személyiségek együtt határozzák meg a követendő magatartásunkat. Valamennyi felsorolt és szerencsére már mások által kipróbált, megalapozott kapaszkodó ahhoz elég, hogy adott helyzetben mi magunk célratörőbbek, döntésképesebbek, hatékonyabbak legyünk. Mindezek mellett elképzelhető, hogy a legjobban kidolgozott stratégia és taktika mellett lesznek megoldott feladataink, és lesznek megoldatlanok. Lesznek sikereink és lehetnek kudarcok.

Legnagyobb jóindulatunk és empathiank sem elégséges ahhoz, hogy mások mindenhol, mindig úgy viselkedjenek, ahogyan azt szeretnénk, vagy ahogyan azt mi legjobbnak találjuk. Lehet, hogy mások visel-

kedése nekik úgy a legjobb, ahogyan Ők azt teszik, ez persze nem azt jelenti, hogy az úgy helyes is. De sem nekünk, sem nekik nincsen módjuk „önmagunkból kilépni”, csak bizonyos szűk határok között mozogva adottak a korrekciós lehetőségek. Bálint Mihály ezt a „személyiség figyelemreméltó kicsiny változásnak” nevezi. Ancsel Éva pedig így fogalmaz: „Különösen olyan időkben, amikor befejezni kellene sok mindent, ami torzó maradt, nem csak az a feladat hogy egyetlen nekibuzdulással fő vonalaiból kifejtjük a nyers kőből azt, amit elgondoltunk. Ha ilyenkor sürgetjük egymást és önmagunkat, csak a torzók szaporodnak. Pedig van így is elég, hiszen a történelem még tart. Vonásról-vonásra kellene haladni ilyenkor, visszatérve a már befejezettnek hitt részletekhez, szívósan korrigálva itt is, ott is.” (15) Az állandó segítségnek éppen ez az apró, mindennapos korrekciós munka az alapja, s önmagunk kapaszkodója is, ha tudjuk: mindig és folyamatosan cselekedni kell.

Szeged, 1992. október 2.

(A Magyar Börtönpasztorációs Társaság felkérésére írott tanulmány)

Felhasznált irodalom

- 1) Szent-Györgyi Albert: „Az örült majom”, Magvető Budapest 81. oldal. 1989.
- 2) Buda Béla: „A közvetlen emberi kommunikáció szabályszerűségei” Membran könyvek, 19, Budapest, 1988., 124. oldal.
- 3) Thomas féle theorema – (cyt: Buda B. im. 78. oldal/
- 4) Közösségi mentálhigiéné (szerk: Gerevich J.) Gondolat, Budapest, 1989., 112. oldal.
- 5) Közösségi mentálhigiéné (szerk: Gerevich J.) Gondolat, Budapest, 1989., 112. oldal.
- 6) Pető Z.: „Zsákutca?” (A rokkantság, a szociális otthon és a rehabilitáció dilemmái. Animula könyvek MPT, Budapest, 1990., II., IX. fejezetek.
- 7) Gyököcssy E.: „Magunkról, magunknak” Református zsinat sajtóosztálya, Budapest, 1986. 199–210. o.
- 8) Buda Béla: im. 28–29. oldal.
- 9) Merton, R.K.: „Social Theory and Social Structure. (Second and Revised ed/, Cyt: Buda B. (im.)
- 10) Buda B.: im. 173–186. oldal.
- 11) Ruth Bang: „A segítő kapcsolat” Tankönyvkiadó Budapest, 1980., 111–154. oldal.
- 12) Sigmund Freud: „Rossz közérzet a kulturában” Kossuth, Budapest, 1992. 98. oldal.
- 13) Bálint Mihály: „Az orvos, a beteg és a betegség” Akadémia, Budapest, 1961., 251–325. oldal.
- 14) J. Jevtusenko: „Ballada a nekifutásról” Európa, Budapest, 1980. 126–127. oldal.
- 15) Ancsel Éva: „Töredékek az emberi teljességről” Magvető, Budapest, 1982. 74. oldal.

Dr. Pető Zoltán

Egyetemi docens

SZOTE Neuropszichiátriai Rehabilitációs Osztály megbízott intézetvezetője

AJÁNLÁS

a Magyarországi Református, – Evangélikus Egyházak részére,
a Mécses Szeretetszolgálat Magyar Börtönpasztorációs Társaság által kezdeményezett
lelkiségi mozgalom adaptálására

1.) Inspiráció:

Máté 25, 36: „...Börtönben voltam és eljöttetek hozzám.”

2.) Cél:

Máté 25, 40: „...amikor megtették ezeket akárcsak eggyel is a legkisebb atyámfiai közül, velem tették meg.”

A mi feladatunk az irgalmas szamaritánus példája, aki hajlandó volt gyógyítani, ápolni, gondozni az arra rászorulókat, és gondoskodni róla, ameddig új életet nem tud kezdeni.

3.) Forma:

Minden hónap utolsó péntekén áhitat (bibliaóra) tartása. Az alábbiakban 12 részre osztjuk a tematikát, az év 12 hónapjának alkalmaira:

1.) Máté 25, 43

A szabadságban való korlátozás az „igaz” embert is elérheti, sőt: Jézust is elérte. Ennek lehetőségét vegyük komolyan, és ne közönséssük ki az elítélteket. A kiközösítést Jézus számonkéri rajtunk.

2.) Máté 27, 46

Baj, ha az ítéletet a közvélemény hozza (Máté 27, 22, 23, 25.). A szakértők által hozott jogos ítéletet el kell fogadnunk, de ezután nincs helye diszkriminációnak.

3.) János 19, 17

Sokak szerint a büntetés értelme maga a büntetés. Jézust a halálbüntetés kimondásával, már a kereszt vitelének rákényszerítésével el akarták pusztítani. A fizikai megsemmisítés elősegítése nem lehet a büntetés célja.

4.) Lukács 23, 36

Az elítéltek terheinek hordozását nem csupán kényszerből kell vállalni. A törvény kényszerítheti ugyan erre a társadalmat. Jézus viszont parancsolja, hogy egymás terhét hordozzuk és ez a jézusi parancsolat Jézus váltságműve által megalapozott.

5.) Lukács 23, 27–31

Minden elítélt a saját bűnei miatt bánkódjék – és időben vegye észre, és lássa meg a Jézusban elnyerhető bocsánatot. El lehet késni a megtéréssel!

6.) Máté 27, 20

Az elítélt megaláztatása külön büntetés. A kiszolgáltatottságot sokszor nehezebb elviselni, mint magát a büntetést. Óvakodjunk attól, hogy lelki szenvedéssel fokozzuk a büntetést szenvedő kínjait!

7.) Lukács 23, 33

A büntetés megbélyegez. Nyilvános. A nyilvános szenvedés részvétet kellene kiváltson, és nem csúfolódást.

8.) Lukács 23, 34

Jézus halála váltságshalál. Mindazokért történt, akik „nem tudják, hogy mit cselekszenek”. Ezért jelent Krisztus váltságshalála igazi bocsánatot minden bűnösnek.

9.) János 19, 25–27

Jézus a keresztről is anyjára tekint, hozzá szól. Egyetlen lehetséges emberi helyzetben sem szakadhat meg a kapcsolata a szenvedő és a környezete (családtagjai) között.

10.) Máté 27, 50

Minden bűnösnek azért van élete, mert Jézus meghalt érte, ezért van értelme a lelki szolgálatnak a börtönökben.

11.) Máté 27, 59–60

A sírbatétellel Jézusról a környezete lemondott. Pedig a sír mind a jónak, mind a gonosznak csak ideiglenes tartózkodási helye.

12.) Máté 28, 5–7

Az elítélt is fél – aki ítél az is. A feloldozás a Krisztus feltámadásában van. „Ne féljetelek...” – szól Isten küldötte. Ugyanez az üzenet hangzott el Jézus születésekor is. (Lukács 2, 10)

Dr. Bartha Tibor

református lelkész

a Magyarországi Református Egyház
börtönmissziójának vezetője

Ing. Thomas Grundbeck

St. Pölten, Ausztria, Emmausz Község

Beszámoló a börtön lelkipásztorkodás szegedi napján

1. Bemutatkozás

Thomas Grundbecknek hívnak. Nős vagyok, két gyermek apja és 3,5 éve az Emmauszközösség munkatársa.

Iskolai, technikai képzettségem közben kb. 4,5 éven át plébániám önkéntes ifjúsági vezetője voltam, innen erednek régi kapcsolataim az Emmausszal. Az iskola végeztével 2,5 évet a technikai bevásárlás és ugyanannyit a technikai árusítás területén dolgoztam. Eközben szereztem meg az Ing. címet. Emmausz erősödésével lehetőség nyílt a főállású ügyvezetői állás betöltésére.

2. Ausztria mint szociális állam – a magánkezdemenyvezések lehetőségei

Úgy ítélem meg, hogy Ausztriának nagyon fejlett a szociális hálóját, ebből aránylag kevés jut a börtönből szabadultakra. Azt is szeretném hangsúlyozni, hogy jelenlegi igazságügyminiszterünk, Dr. N. Michalek, szerintem, hivatali ideje alatt sokat tett és módosított a rabok érdekében. A börtönbüntetés ideje lényegesen könnyebb lett pl. a szabad kijárási bevezetésével. Így pl. a foglyok napközben önállóan, rendőri kíséret nélkül kimehetnek olyan létesítményekbe mint pl. az Emmausz, ott dolgozhatnak és este ismét szabadon térhetnek vissza a fegyházba.

Ausztriában az a helyzet, hogy az állam, illetve a szövetségi államok egy sor anyagi segítyt kínálnak fel a magánkezdemenyvezésekhez. Ezek a következők.

3. A kezdeményezések szervezése és finanszírozása

3.1) Szervezés

Tudom, hogy jó elképzelés az alapja az egészséges kezdeményezésnek, mégsem indokolt, hogy elhamarkodottan kezdjük el a megvalósítását. Először meg kell vizsgálni az anyagi feltételeket, össze kell gyűjteni az önkéntes támogatók csoportját, meg kell találni a szövetségeseket a politikai szervezeteknél és minisztériumoknál, hogy meggyőzzük őket elképzelésünk helyességéről.

A kezdeményezés legyen egyszerű és ne felfűjt, jobb, ha kicsivel kezdjük és egészségesen növekszik.

A felvétel és elbocsátás fontos szabályait és elveit írjuk le és határozottan tárjuk a kliensek elé. A munkatársak közötti kapcsolat főbb vonalait és illetékességet is határozunk meg. Különösen a kezdeményezés beindulási szakaszában nélkülözhetetlen az önkéntes munkatársak munkája és segítség. Emmausz nem juthatott volna el idáig nélkülük.

A nyilvánosságnak is nagy a jelentősége, hisz elmulaszt-hatatlan a szomszédság és lakótelep polgárainak felvilágosítása és jóindulatra hangolása. Ha lehetséges, lakjon együtt a munkatársak (vagy meghatározott időre önkéntesek és kliensek együttese, hogy elkerüljük a „nevelőotthon” és „gettó” jellegét.

3.2) Finanszírozás

Ahhoz, hogy hozzájussunk a politikai pénzhez, gyakran a bürokrácia (úrlapok, beadványok, hosszú várakozási idők) hatalmas küszöbeit kell bejárnunk. A St. Pölteni Emmausz véleménye mégis az (ellentétben a Nemzetközi Emmausz-mozgalmával), hogy a politikai hatóságokat fel kell kérni a

segítségre, hisz végül is az állam kötelessége segíteni a társadalom leggyöngébbjein. Persze, hogy elképzelésünk álljon egészséges lábakon, járuljon hozzá öfenntartásához (termékeink eladásával és a jutányos bérlettel a fizetésekből), de teljesítse a politikai hatóság is törvényszabta kötelességét. Így valósulhat meg a kiegyensúlyozott finanszírozás.

Fontos, hogy életképes vezetőséget hozzunk létre, ide tartozik a jól működő könyvelés és a statisztikák elkészítése a kliensek reszocializálásáról. Ezzel igazoljuk a pénz rendelkezésünkre bocsátása előtt, hogy a támogatást jól használjuk.

Abban a reményben, hogy utalásaim egyikét-másikát felhasználhatják, sok sikert és Isten áldását kívánok munkájukhoz, illetve projektjük elkészítéséhez.

Kiegészítés

A *Munkaügyi és Szociális ügyek Szövetségi Minisztériuma* támogatja a foglalkoztatást célzó kezdeményezéseket. Pontosabban arról van szó, hogy a tartósan munkanélküliek (ide sorolhatók a börtönből szabadultak is) foglalkoztatását célzó kezdeményezések (projektek) kaphatnak fizetési kiegészítést és mindenekelőtt a gondozóknak biztosítanak munkahelyet. Ezt tartalmazza a munkaerőpiacról szóló törvény.

A *szövetségi államok kormányai* támogatják a hajléktalanok (akik között ott vannak ismét a börtönből szabadultak) elhelyezését, illetve a lakások építését és ezek renoválását, valamint üzemeltetését (ellátás, üzemi költségek, sőt a gondozó személyeket is finanszíroz). Ezt szabályozza a szociális törvény.

A *Szövetségi Igazságügyminisztérium* szintén támogatja szövetségi pénzalapból azon lakások építését és karbantartását, melyek a börtönből szabadultakat hivatottak befogadni.

A feltételelesen szabadultakat állami költségen meghatározott privát lakóházakban helyezik el, gondozásukat is (gondozókat és a tárgyi kiadásokat) fedezi beleértve a terápia költségeit is.

Végezetül, a fegyházak elhelyezhetnek szabadulókat állami szálláson, vagy magán intézményekben, ahol ezek olcsón néhány hetes vagy hónapos munkakísérletet végezhetnek.

A *Szövetségi Szociális Hivatal* (régén az Állami Rokkanthivatal, rövidítve L/A) támogatást nyújt a testi vagy (és) szellemi fogyatékosok fizetéséhez, ha a fogyatékoság hivatalosan igazolt. Ha az üzem több fogyatékos is foglalkoztat, akkor támogatást nyer a munkahelyek létesítése a Kiegyenlítési Alapból.

A *Támogatók Szövetsége* egyike az Igazságügyi Minisztériumhoz közelálló szervezeteknek és részben önállóan tart fenn lakásokat a börtönből szabadultaknak. Mivel férőhelyeik gyakran szűkösek lehetőségük van arra, hogy más lakótömbben „béreljenek” lakást, vagy ágyakat a Támogatási Törvény anyagi alapjaiból.

A *Környezet, Ifjúság és Család Szövetségi Minisztériuma* is támogatja a családformájú reintegráció kezdeményezőit.

Végezetül említenünk kell a *Szövetségi Belügyminisztériumot*, amely fiatal férfiakat, polgári szolgálatosakat bocsát a szervezetek rendelkezésére csekély ellenszolgáltatásért.

Tájékoztató, útmutató a MÉCSES Szeretetszolgálat Magyar Börtönpasztorációs Társaság levelezői számára

Nehéz feladatra vállalkoztak. Meggyőződés, hogy Mennyei Atyánk választotta ki Önöket ez áldozatos munkára és szívükön keresztül sugallta, készítette – felhívásunkra IGENT mondani.

E levelezés (és csomagküldés) nem egyszerű felelőtlen csevegés írott formában, de nehéz és áldozatos lelki gondozói tevékenység. Mélységes türelemre, bölcsességre, beleérző képességre, megértésre lesz szükségük, s ehhez kívánunk segítséget nyújtani a következő néhány gondolattal.

Az elítéltek többségének előélete és börtönélete az önzés kialakulásának és erősödésének kedvezett. „Az a jó, ami nekem jó!” „Amit ma megszerezhetsz, ne halaszd holnapra”, és „Ami megvan, az a biztos”, farkastörvények uralkodnak szemléletükben. Sajnos legtöbbjük még nem találkozott az önzetlenséggel, az önzetlen szeretettel. (Ugyanakkor lelkük mélyén önkéntelenül ők is vágyódnak valami biztonságra, biztos pontra az életükben, bizalomra, támaszra, melegségre... Istenre.)

Előfordulhat, hogy a fenti állapot, gondolkodás, életfilozófia és gyakorlat a levelezés során is megmutatkozik. Sokszor döbbenetet és elrettenőt is kiválthat. Ezt szeretnénk megelőzni ezzel az útmutatással, hogy ne undort vagy félelmet váltson ki önből, de rádöbbenjenek arra, hogy ezek az emberek szerencsétlenek, magukra hagyottak, kiszolgáltatottak, lelkileg is magányosak. Nélkülözik a Jézus által hirdetett Isteni szeretetet. Nekünk és Önöknek kell ezt számukra belopni az életükbe... Igazi missziós feladat. Feladat Istentől!

Hogyan mutakozhat meg az emberi, erkölcsi társadalmi és gazdasági tudatlanságuk, vagy hamis tudatuk, leveleikben?

Irealitás:

csomagvárás, sokszor havonta és adj Uram, de rögtön
Értékek nem ismerete:

cigaretta drágát, száz dobozzal

Mindenből a legdrágábbat kéri (követelik):

szappan borotva, krém stb.

A mennyiség kérése, csúcsmínőség kérése:

legtöbbször üzleteléshez kell nekik.

Bizalmaskodás:

Margitka, Margitkám stb. Esetleg szerelmi vallomások. Szerelmi fenyegetések: ha akarsz, ha nem, úgyis feleségül veszek, stb.

Meghálálás:

Ha szabadulok, meghálálom, első utam hozzátok... stb.

Baráti szolgálatok kérése:

írjon ide-vagy oda, küldjön ide vagy oda csomagot, pénzt stb. küldjön be nekem rádiót, tv-t, színesétvét stb. kölcsönök kérése

Önmaguk bemutatása:

vagy ártatlanok vagy sokkal nagyobb ítéletet kaptak, mint amit megérdemelték. Milyen jó módban éltek „oda-kint”, ki volt, mi volt... milyen iskolai végzettsége, esetleg elemije van, mindenki hibás csak ő nem: ő áldozat, börtönben éheznek stb.

Vádaskodások:

ha azonnal nem válaszolnak, vádaskodnak.

Javaslatok: mértéktartásra való figyelmeztetés, bátran, konkrétan írják meg az árakat. – írják úgy, hogy nem tudok (nem is akarok) azonnal válaszolni, mert más tennivalók is vannak. Segítő, baráti kapcsolatot akarunk, nem pedig kiszolgálói, lelki cselédsorsot! Csomagküldést

is határozzák meg. Ekkor és ekkor kívánunk és tudunk csomagot küldeni. (évente 1x, 2x, 3x, 4x) többször nem javasoljuk.

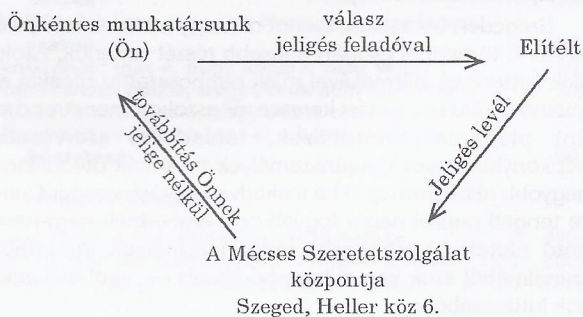
Amit tudni és betartani kell:

- Csomagban nem küldhető: spray, szesz tartalmú anyag, kölni, ital, pornó, horror jellegű újságok, könyvek, kés, olló, pénz, orvosság, gyorsan romló élelmiszer: pl. krémes.
- Csomag maximum 5 kg-os lehet, de javasoljuk azt, hogy ezer forintnál többet ne érjen. (Az elítéltek jól tápláltak) Elsősorban a szeretetet kell közvetítenünk.
- Csomagra rá kell ragasztani az ENGEDÉLYEZVE szelvényt, rajta a Magyar Börtönpasztorációs Társaság pecsétjével.
- A házhoz szállítás díját ki kell fizetni!
- A csomagot közvetlenül kell a címzetthez küldeni
- Feladónak: Magyar Bp. T. Szeged, Heller köz 6., jelige: pl. Juliska 12334 (a jelige számát mi adjuk meg!!)

Cím: Kovács Károly /6 Váci Fegyház Vár u. 6. – ez csak példa
A levél küldése ugyanígy – itt nincs engedélyre szükség.

A levelek az elítéltektől hozzánk érkeznek és mi a választott jellege alapján küldjük tovább Önöknek. Amennyiben a pártoló (levelező) tagok bizonyos idő elteltével, kilétüket fel akarják fedni – írásban kérve megtehetik.

Miről nem tanácsoljuk, hogy kérdezzenek: a bűncselekmény. Az elítelt ha akarja majd megírja. Ne legyenek erős szakos hittérítők. Miről és hogyan írjanak: (csak tanács) emberről: munkavégzés, takarékoskodás, emberi segítség stb. Istenről... Barátságos hangon, tisztelettel, de mértéktartóan. Semmiképpen sem bizalmaskodóan, vállveregetően, kioktatóan. Egy szóval: Okos szeretettel! Egyszerűen! Természetesen! Éreztessük fontos a számunkra. Sugározzuk a keresztény erkölcsöt, értéket, életszemléletet.

A csomagok küldése ugyanígy történik.

FONTOS! Aki csak csomagküldésre vállalkozott (vagy aki csak az ez évi karácsonyi felhívásunkra egyszeri alkalomra jelentkezett a csomag küldésére) annak természetesen csak a csomagengedélyt küldjük! Neki nem kell leveleznie, csak arra kérjük, hogy jelígesen néhány üdvözlő szót írjanak a címzett elítéltnak.

Mindenemű probléma esetén kérem, hogy bizalommal forduljon hozzánk!

Levélcímünk:

MÉCSES Szeretetszolgálat
Magyar Börtönpasztorációs Társaság
6753 Szeged, Heller köz 6.
Telefon/telefax számunk: 36 62-325139

Kedves Önkénteseink! Kedves testvéreim!

A Jóisten áldása legyen e közös munkánkon! Meggyőződés, hogy e közös tevékenységünk érdemgyarapító munkálkodás, melyet a Mennyei Atyánk földi életünk mérlegelésékor figyelembe vesz. Nagyon sok örömet nyújt majd e szolgálat és soha sem felejtjük: Jézus Krisztusért tesszük mindezt!

Jelentkezz Te is levelezőnek!

KOMMENTÁR NÉLKÜL

Gyakran beszélnek a tévében arról, hogy milyen sok hajléktalan él az országban. Szerintem, ha csak egy hajléktalan lenne, az is sok volna, de tízezrekre tehető a számuk, és számomra ez megdöbbentő.

Azok az emberek valamikor dolgoztak, legtöbbjük munkásszálláson lakott, és munkanélkülivé válásuk után a munkásszállások felszámolása miatt az utcára kerültek. Mit tehet az ember az utcán, ha nincs hová mennie? Sok ember csak annyit jegyez meg róluk: „lumpenek”, legtöbbben azonban tudomást se vesznek róluk. Megszokták, mint valami szükségszerű kellemetlenséget. **A hajléktalanok pedig magányba vonulnak, lehetőleg elbújnak a látószögből és lassacskán beletörődnek, hogy ők a társadalom kitzsítottjai. Egy idő után nem is hajlan-**

dók igénybe venni olyan támogatást, ami állandó helyhez kötne őket. Télen persze fáznak a fagyhálaltól való félelmükben kénytelenül vállalják az átmeneti szállások törvényeit. A riporter megkérdezte a kormány egyik emberét: – De hát hogyan lehet megtalálni ezeket az elveszőfélben tengődő embereket? – **Majd az egyház emberei, a különböző karitatív szervezetek megkeresik őket.** – volt a válasz. Hát ez érdekes. Az egyházra hárítják a számukra megoldhatatlan feladatokat, miközben az egyházi támogatást megvonni készülnek – legalábbis Horn Gábor és Fodor Gábor kijelentései erre utalnak. Isten és ember látja a szeretetszolgálatok erőn fölüli tevékenységét. De ha nem lesz miből? Ha nem kap támogatást az egyház, miből segítse a „lecsúszott” szegény embereket? Egy kiló kenyér

ára már 60 forint, amiből csak húsz embernek jut egy-egy szelet kenyér. Miből adakozzon az egyház, ha a számára törvényben biztosított vagyont és támogatást nem adja meg a kormány? En bízom még Horn Gyula kijelentésében, hogy az egyházi juttatások sorsát csak egyházi személyekkel folytatott konszenzus útján lehet megoldani.

Mindenki láthatja: az ország elsettejeinek sorsa az egyház és a szeretetszolgálatok kezébe hullott. Reméljük, hogy ennek az ismeretnek megfelelően születik meg a egyházzal folytatott konszenzus.

Tóth Antal
Hódmezővásárhely

(Megjelent a Szegeden megjelenő REGGELI DÉLVILÁG 1994. nov. 17. számában, a „Postabontás” című, Réz Mária vezette rovatban.

Zsíroskenyér + forró tea + szeretet

Vacsoraosztás 1993/94 telén Szeged. Beszámoló a Mécses Szeretszolgálat MBpT a hajléktalanokat segítő, három hónapon át tartó akciójáról.

Szegeden becslésem szerint mintegy háromszáz hajléktalan él. E tömegnél csupán a kisebb részét ismerjük. Azokat, akik kettesével, hármával róják naphosszat az utcákat alamizsnáért, és támogatást keresve megszokott menetrend szerint plébániák, rendházak, társadalmi szervezetek, népkonyha, egyes magánszemélyek és kukák útvonala. A nagyobb része önmagukba roskadva, a nyilvánosságot kerülve tengeti napról napra fogyatkozó, emberinek nem nevezhető életét. Legtöbbször magánszemélyek irgalmából, szánalmából azok kamráiban, bódéiban és némi étel,aradékok juttatásából.

Az önkormányzat jóvoltából az Acél utcai népkonyha tudja és biztosítja is, számukra a napi egyszeri (és üzletes) meleg étkezést. A hideg téli hónapokban azonban a reggeli és a vacsora hiánya a megpróbáltatásaikat tovább fokozza.

Ezért vállalkoztunk arra, hogy a város két pontján egyszerre forró tea és zsíroskenyér vacsorával vendégeljük meg a rászorulókat. E két hely egyike a repülőtér melletti Hajléktalanok Otthonában, a másik a Mars tér Cserzy Mihály utcai sarkán a Piacigazgatóság által biztosított bódében volt.

Eredmények:

- Minden nap – 100 napon át – két helyen, du. 4–6 óra között, napi, átlag 150 személynek nyújtottunk vacsorát, repetával. Összességében tehát 15.000 fő étkezett ez idő alatt. Ünnepnapiokon sült hús, kolbász és más volt a menü. Hagymát, almát is kaptak a vacsorához. (Tapasztalat: fogazatuk hiányos, sokan rágni sem tudnak, egészségi állapotuk erősen leromlott.)
- A környéken lakó nem hajléktalan, de munkanélküli, több gyermekes – és éhez – családokon ételismiszerrel, ruhane-művel és tüzelőutalvánnyal segítettünk.

- Egyetlen rendbontás, erősen ittas állapotban megjelenés nem történt!
- A környezet tisztántartásáért többször dicséretet kaptunk. Tapasztalatunk szerint a szükséges napi ételmi- szermennyiség 150 személynek:

Kenyér	30 db 1 kg-os kenyér. 1 kenyér = 15 karaj + 2 vég
Teafű:	100 l vízbe 25 dkg
Cukor:	4 kg
Citromlé:	3 liter
Zsír:	4 kg
Vöröshagyma:	3 kg
Alma:	10 kg

A fenti ételismiszereket szegedi vállalatok biztosították, a kenyér szállítását a Gábel Taxi vállalta és 150.000 Ft-ot az önkormányzat Szociális Bizottsága adományozott.

Az osztást a szegedi Egészségügyi Főiskola szociális munkás képzős hallgatói és a Római Katolikus Hittudományi Főiskola papnövendékei végezték – a Szeretszolgálat tagjaival együtt.

A főiskolai hallgatók emberismerete, szociális érzékenysége és a cselekvő szeretet készsége mélyült a gyakorlat során.

Negatív tapasztalatok: egyes jól öltözött, jól szituált, önmagukkal bizonyára nagyon elégedett, magukat jó embernek – netalán kereszténynek is – tartó polgárok, rendszeresen, vas-tagon, zsírral kenték be ablakaikat mintegy üzenve: „Zsíroskenyér kell a szemeteknek: nesztek, adunk nektek! Többször szóban is gyalázták e tevékenységünkért munkatársainkat. A megvetettekkel együtt mi is azzá váltunk. Örömről, mert mi nem a hajléktalanokat, köztük a bűnözőket szolgáljuk ki, de rajtuk keresztül Krisztust szolgáljuk!

Biblia

Képes Biblia	1500,-Ft
Gál Ferenc: A Jelenések könyve	190,-Ft
Wright, Chris: Ismerkedjünk a Bibliával	272,-Ft
Bewes, Richard: Amit a Bibliáról tudni kell	50,-Ft

Az Életszentség Nagymesterei

Leclerc, Eloi: Egy szegény ember bölcsessége	139,-Ft
Lemoine, Jo: Casciai Szent Rita	139,-Ft
Facco, Giannina: Padovai Szent Antal	139,-Ft
Harmath Károly: Pietrelcinai Pio atya	139,-Ft
Golub, Ivan: Holdfény a Tibérís fölött	139,-Ft
Carretto, Carlo: En, Ferenc	139,-Ft
Kárpáti Pál: Szent Vince, a szeretet apostola	139,-Ft
Mauriac, François: Cortonai Margit	139,-Ft
Lorenzoni, Cesarina: Mahátma Gandhi	139,-Ft
Bargellini, Piero: A Sziénai Sas	139,-Ft
Gesualda nővér: Lisieux-i Szent Teréz	160,-Ft
Belski Lagazzi, Ines: Albert Schweitzer	160,-Ft
Pucci, Mario: Savio Domonkos	160,-Ft
Facco, Giannina: Bernadette Soubirous	160,-Ft

Ferencs Források

1. Assisi Szent Ferenc művei	200,-Ft
2. Celanói Tamás életrajzai Szent Ferencről	290,-Ft
3. Szent Klára művei és életének forrásai	250,-Ft

Ifjúsági irodalom

ÁRPÁS Károly: Hajtóvadászat	210,-Ft
Kindelmann Győző: A kincsesbarlang	210,-Ft

Imakönyvek - Hittankönyvek

Lisieux-i Kis Szent Teréz tisztelete	45,-Ft
Lourdes-i kilenced	45,-Ft
Páduai Szent Antal imakönyv	130,-Ft
Hitélet imakönyv	450,-Ft
A keresztfához megyek	171,-Ft

Lelkiség

Hubaut, Michael: Krisztus, a mi boldogságunk	165,-Ft
Poudrier, Roger: A megváltott lét öröme	94,-Ft
Gyűrű Géza: Hirdesd az Evangéliumot - A	180,-Ft
Gyűrű Géza: Hirdesd az Evangéliumot - B	180,-Ft
Gyűrű Géza: Hirdesd az Evangéliumot - C	180,-Ft

Vallási gyermekirodalom

Bibliai kifestők

1. Jézus születése	44 Ft/füzet
2. Mária, Jézus Krisztus édesanyja	44 Ft/füzet
3. Jézus és a Templom	44 Ft/füzet
4. Jézus és a gyerekek	44 Ft/füzet
5. Jézus példabeszédei	44 Ft/füzet
6. Jézus csodái	44 Ft/füzet
7. Jézus tanítványai	44 Ft/füzet
8. Jézus feltámadása	44 Ft/füzet

Példaképed - védőszentek

Harmath Károly: 1. Assisi Szent Klára	66,- Ft
Smidt Valéria: 2. Árpádházi Szent Erzsébet	66,- Ft
Árpás Károly: 3. Árpádházi Szent Imre	66,- Ft

Sorozaton kívül

Szent-Gály Kata: Karácsonyi levél	61,-Ft
Takács Ilona - De vries, Dea: Legkisebbjeink Bibliája	186,-Ft
J.M.Sánchez, Silva: Marcelino	80,-Ft

„Vallási szépirodalom”

Mouël, le Gilbert: Isten a metron	154,-Ft
Lukács Márta: Virágok imája	187,-Ft
Toigo, M. Angela: Isten és az egér	77,-Ft
Szent-Gályi Kata: Mihályhegyi remeték	77,-Ft
Szent-Gályi Kata: Imádság töredékek	190,-Ft
Kustić, Žilko: A természet Istenről beszél	210,-Ft

Vetés

Török József

Századunk pápai Rendkívüli karácsonyi kedvezménnyel 16.50,- Ft.

9. XIII. Leó pápa - 11. XV. Benedek pápa - 12. XI. Piusz pápa - 13. XII. Piusz pápa - 14. XXIII. János pápa - 15. VI. Pál pápa - 16. I. János Pál pápa - 17. II. János Pál pápa

Századunk magyar főpapjai 33,-Ft./füzet

Török József

18. Grósz József érsek

21. Márton Áron

Ternyák Csaba: 19. Apor Vilmos püspök

Teológia

Teológiai zsebkönyvek

1. Nemeshegyi Péter: Jó az Isten	160,-Ft
2. Nemeshegyi Péter: Szeretet az Isten	160,-Ft
3. Nemeshegyi Péter: Isten népének szolgálói	160,-Ft
4. Nemeshegyi Péter: „Ezt tegyék az én emlékezetemre”	160,-Ft
5. Alszeghy Zoltán: A kezdetek teológiája	160,-Ft
6. Alszeghy Zoltán: Az ember jövője	160,-Ft
7. Alszeghy Zoltán: A gyónás	160,-Ft
8. Alszeghy Zoltán: A házasság	160,-Ft

Hitvédelmi füzetek

1. Szabó Ferenc: Igaz-e, hogy a keresztény világnézet ideológia?	50,-Ft
2. Szabó Ferenc: Igaz-e, hogy a kereszténység egy vallás a többi között?	50,-Ft
3. Szabó Ferenc: Igaz-e, hogy minden vallás illúzió?	50,-Ft
4. Szabó Ferenc: Igaz-e, hogy a keresztények három Istent hisznek?	50,-Ft
5. Kiss Ulrich: Igaz-e, hogy a fény Keletről jön?	50,-Ft
6. Benkő Antal: Igaz-e, hogy a szabadulást a szekták hozzák?	50,-Ft
7. Benkő Antal: Igaz-e, hogy a Mormon könyv Isten szava?	50,-Ft
8. Benkő Antal: Igaz-e, hogy közel a világ vége?	50,-Ft
9. Szabó Ferenc: Igaz-e, hogy Jézus nem létezett?	50,-Ft
10. Szabó Ferenc: Igaz-e, hogy Jézus csak ember volt?	50,-Ft
11. Szentmártoni Mihály: Igaz-e, a betegség Isten büntetése	50,-Ft

Scientia cristiana

Pierrard, Pierre: A katolikus Egyház története	480,-Ft
Lénárd György: Személyiségünk teológiai távlatai	260,-Ft
Bálint József: Világi krisztushívők apostolsága	280,-Ft

Sorozaton kívül

Török József: **A magyar egyház ezer éve** 109,-Ft

Naptárak, évkönyvek

Katolikus falinaptár 1995	10,-Ft
100 pld. aluli megrendelésnél nem vállaljuk a postai küldést	
Katolikus falinaptár 1995	110,-Ft
(„Hajtogatós”, 16 oldalas; témája: Nők az Újszövetségben)	
Katolikus Kincses Kalendárium 1995	180,-Ft

Képeslapok, szentképek

Képeslapok	8,-Ft
Képeslapok (főliázott húsvéti, karácsonyi, szimbolikus)	15,-Ft
Képecskék (szentképek, kis szimbolikus képecskék...)	3,-Ft

Folyóirat

Hitélet - Katolikus folyóirat 60,-Ft

(kedvezményes éves előfizetés 1995-re: 561,-Ft/év)

A kiadványok megrendelhetők a következő címen:

Agapé Kft

Ferencs Nyomda és Könyvkiadó

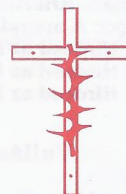
6725 Szeged, Mátyás tér 26

Tel./fax: 62/323-002

- 1 Péter 3,19.** „Így ment el a börtönben sínylódó lelkekhez, és hírt vitt nekik.”
- Lukács 15,2.** „A farizeusok és az írástudók méltatlankodtak miatta: Ez bűnösökkel áll szóba, sőt eszik is velük – mondták.”
- János 8,7.** „...Az vesse rá az első követ, aki büntetlen közületek!”
- Máté 5,44.** „Én pedig ezt mondom nektek, szeressétek ellenségeiteket, és imádkozatok üldözőitekért...”
- Máté 5,46.** „Ha csupán azokat szeretitek, akik szeretnek benneteket, mi lesz a jutalmatok? ...”
- Máté 7,1–5.** „Ne ítélkezzetek, hogy fölöttetek se ítélkezzenek! Amilyen ítélettel ti ítéltek, olyannal fognak majd fölöttetek is ítélkezni. Amilyen mértékkel mérték, olyannal fognak majd nektek is visszamérni. Miért látod meg a szálkát embertársad szemében, amikor a magadéban a gerendát sem veszed észre? Hogy mondhatod embertársadnak, hogy hadd vegyem ki a szemedből a szálkát, amikor a magad szemében gerenda van?”
- Lukács 6,46.** „Miért mondjátok nekem: Uram, Uram, ha nem teszitek meg amit mondok?”

Jelképeink és eredetük:

1. A töviság – Krisztus: a szenvedő, a bűnösökért szenvedő Krisztust jelképezi. – Ahogyan félünk a tüskétől, tövistől, mert megszúr, megkarcol, fájdalmat okoz, bevérez – ugyanúgy félünk az ismeretlentől, a börtönlakótól, a börtönből szabadulttól, a Más-tól. Az eredeti a szegedi Szent Gellért templom (Tátra tér) oltárfeszületén található.

2. A kar nélküli Krisztus: 1.) Münster város lebombázásakor a székes-egyház is porig lerombolódott. Csak az oltárfeszület maradt meg épségben – csupán Krisztus karjai hiányoztak. Újjáépítéskor a hívek kívánságára a feszületet csonkán hagyták. 2.) A középkorban egy, az egész Európában elterjedt ima első sora így hangzott: „Mi vagyunk Krisztus kezei...” Jelképként a St. Pölteni Emmaus Közösség használja, hogy állandóan figyelmeztessen (és alázatra intsen) bennünket: „Soha ne feledjük, hogy mi vagyunk Krisztus kezei!”

JOBB LATOR a Mécses Lelkiségi Mozgalom lapja

Kiadja: a Mécses Szeretetszolgálat Magyar Börtönpasztorációs Társaság

Főszerkesztő: Dr. Majzik Mátyás

Szerkesztőség: 6753 Szeged-Tápé, Heller köz 6. Telefon/fax: 36/62 325-139

ISSN 1218-4284

Előfizetés egy évre: Belföldön: 300 Ft, külföldön: 10 USA\$ vagy ennek megfelelő értékű más valuta

Nyomdai kivitelezés: Agapé Kft. Ferences Nyomda és Könyvkiadó, Szeged